

KMETOVALEC.

Gospodarski list s podobami.

Uradno glasilo c. kr. kmetijske družbe vojvodstva kranjskega.

Ureduje Gustav Pirc, tajnik družbe.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu, ter velja po pošti prejemam 2 gold. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno. — Inserat (oznanilo) v „Kmetovalcu“ stane enkrat objavljen na celi strani 16 gold., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gold., na $\frac{1}{4}$ strani 4 gold., na $\frac{1}{8}$ strani 2 gold. in na $\frac{1}{16}$ strani 1 gold. Pri dvakratnem objavljenju 10%, in pri trikratnem objavljenju 20% ceneje. Za večje inserate in priloge plača se po dogovoru. — Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljano, Salendrove ulice številka 5.

Štev. 15.

V Ljubljani, 15. avgusta 1887.

Leto IV.

Obseg: Deteljni pojalnik ali volk. — Če krava izgubi mleko. — Mošt in njegovo pridelovanje. — Sadjarjem zelo koristen hroščec. — Hraste ali lisaji okoli gobca. — Hromota žebet, telet in jagnjet. — Uši mladih živinčet. — Razne reči. — Gospodarske novice. — Vprašanja in odgovori. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Kmetijsko slovstvo. — Tržcene. — Inserati.

Deteljni pojalnik ali volk.

Iz Dobrepolja na Dolenjskem prihaja nam vest, da v tamošnjem kraji silno škoduje štajarski detelji plevel, ki ga imenujemo deteljnegaj pojalnika ali volka, latinski orobauche minor. Vsled tega priobčujemo v nastopnih vrstah nekaj poučnega o tem sitnem plevelu.

Pojalnika devljemo med rastline zajedalke, kamor spada tudi predenica. Rastline zajedalke so navadno zraščene z lubovo liko tistega debla, na katerem jih vidimo. Očitno je,

da zajedalke jemljejo nekoliko soka svoje redilki in da jo s tem ovirajo v rasti; da, mnogokrat jo popolnoma zamoré.

Pojalnika imamo več vrst; gospodarjem škodljiva sta vejnati pojalnik in deteljni pojalnik. Oba sta si zelo podobna, samo da je prvi večji in vejnat. Pod. 47. kaže vejnatega pojalnika, kateri napada konoplje. V podobi 47. je A vejnati

pojalnik, ki raste na redilki svoji t. j. na konoplji B. Podoba 48. predstavlja cvetje vejnatega pojalnika.

Deteljni pojalnik se zatire s pridno pletvijo, glavni pripomoček je pa, kakor pri predenici, vedno le setev čistega deteljnegaj semena.

Pod. 47.

Pod. 48.

Če krava izgubi mleko.

Včasih se primeri, da krav. mleka manjka in da mladič premalo živeža dobiva. To se zgodi ali zaradi občne bolezni ali le zaradi bolezni vimena, kar se da po preiskavi lahko zvedeti; primeri se pa tudi pri taki živini, ki je že prestara, ali ki je večkrat zvrгла itd.

Dostikrat pa ji tudi zato mleka manjka, ker ima premalo jesti, ker star pregovor že pravi, da krava pri gobcu molze. Nekterim kravam gre vse bolj na meso,

loj; zato odvimljajo.

Vse to je na tanko zvedeti, da se more razsoditi, ali se bo dalo pomagati in kako.

Če živeža manjka, bo več in bolj; klaje kmalu pomagalo. Štejejo se sém: Lanene preše, lečja slama, zdrobljeni oves ali rež, namočeni ječmen, dobro seno.

Če živina po vročinskih boleznih izgubi mleko, to se ozdravljajo te bolezni, da po odpravljeni bolezni zopet mlesti prične.

Če pa izgubi mleko zavoljo kakovšnih notranjih bolezni prebavil, pomaga včasih janež, brinove jagode, sirov antimon, dvojna sol. Kadar živino bolj na meso in loj žene, naj se ji poklada poleti trava, naj hodi na pašo, da se shodi, pridno naj se in večkrat molze.

Če noče po plemenu iti, more se ji to včasih zbuditi, da se ji kakošnega pol grama španjskih muh v močnatem osvalku zavžiti da, in to kake tri dni ponavlja. Če pa le ne gre s tem, ne kaže družega, kot tako kravo mesarju dati.

Mošt in njegovo pridelovanje.

O tem piše „Slovenski Gospodar“ to le:

Čim bolje se razširja žganje med ljudmi, tem hitreje gine zdravje in blagostanje izmed njih. Kdor je pravi prijatelj ljudstvu, ne zmerja ga zato, a še manj ga grdi, kažóč na to v resnici pogubno prikazen, pač pa išče pripomočkov, da z njimi, kolikor more, odpravlja to kugo.

Izmed teh pripomočkov ni najmanjši pridelovanje mošta. Mošt ima vse lastnosti v sebi, da ustreza ljudem, ki pijo ali za žejo ali tudi le za kratek čas. Požirek dobrega mošta, kako počvrsti človeka! Kupica zdravega, čistega mošta, kako razveže človeku jezik v dobro voljo! Seveda mora mošt biti zdrav, čist, okusen, a tak bode le tedaj, ako se prav dela in dobro hrani.

V to pa je treba, da se o pravem času sadje jemlje z drevja. Ne prerano in ne prepozno, ta čas, ko je že popolnoma dozorelo na drevju, vzame se z njega in najbolje, če se trga, ne pa stepa. Ako se namreč stepa, rani se preveč sadje ter tako gnije že, predno se stolče, in to je znano, da iz gnilega sadja ne boče mošt nikoli prav okusen, pa tudi ne drži se dolgo.

Nekatero sadje pa ni še koj, ko se sname z drevja, godno za mošt, ampak mora nekaj časa na suhem kraju ležati pokrito s slamo ali s prti. Nekaj ga pa je, ki ne sme dolgo ležati, kajti sicer se izpremeni v mokasto in testeno mečo, da ni več dobro za mošt.

Kdor hitro, ko sname sadje z drevja, tisto stolče, dobi pač več mošta, toda nikoli tako dobrega, kakor če ga pusti, da nekaj časa poleži ter že po zunañjem kaže, da je zrélo. Predno pa se tolče sadje, kaže nagnilo odbrati, ostalo, zdravo pa lepo oprati. Vode prilivati pa ne kaže ali le redko, kajti v sadju je itak dosti vode, samo pri nekaterih sadnih vrstah, ki imajo debel sok, treba je priliti vode. Če se pa prilije več vode, mošta je seveda več, toda le ta ni tako dober, in kar je še huje, ne drži se.

Brž, ko se je sadje stolklo, dene se smes v kadi ter ostane v njih od 5 do 12 dni. V njih se zvrši prvo burno vrenje, in zmes prevleče se po vrhu z neko skorijo. Kar je sedaj že tekočine, odlije se v sode ter shrani posebe. Odlj ima lepšo, svetlo barvo in je sploh okusnejši, kakor pa če se masti vse skupaj. Od vrenja v kadéh dobi mošt boljši duh. V sadni koži je namreč več tacih reči, ki lepo dišé, toda maščenje jih ne izpravi iz nje, pač pa vrenje.

Dobro storiš, če postaviš na stolčeno sadje preprogo iz lat ter kad pokriješ s krovom. Da more ogljikova kislina, ki se izpušča pri vrenju, odhajati, deni v krove cevi. Ko se potlej izpreša mošt, nalije

se v sode. Le ti morajo biti snažni in nekaj žvepleni. Ako je v kleti toplote od 8—12° R., ugaja moštu najbolj, kadar vre. To se zna, da si mora toplota ostati blizu enaka.

Ni zadosti, da si naprešaš dobrega mošta, treba ti je še dalje zanj skrbeti. Le ta skrb pa ni druga in ne drugačna, kakor je je treba vinu. Tako pripravljen mošt je na več krajih boljši od vina, in ga bodo delavci rajši pili, kakor pa žganje!

Sadjarjem zelo koristen hroščec.

K najkoristnejšim hroščem štejejo tudi nektare iz vrsti tako imenovanih obličastih ali kroglastih hroščev, med katerimi naj omenimo le polonice ali plevice (*coccinella septempunctata*), ki je povsod dobro znana in katera se kot ličinka in kot hrošč z listnimi ušicami in drugimi enakimi živalcami hrani. Kdor pa ve, v kolikem številu se listne uši v poletnem času razplodujejo in koliko škode te majhne živalce delajo po rastlinah, sadnem drevju in po drevesnicah, gotovo bo tudi rad pripoznal veliko korist takih žužkov, ki pobirajo listne uši, katerih polonica še največ pospravi v svoj želodček.

Z gotovostjo lahko rečemo, da bi ves naš trud in marljivost bila zastonj, pa tudi sadno drevje, hmelj, zelje itd. ne moglo uspešno rasti, ako ne bi listne uši toliko srditih sovražnikov imele med žužki.

Pod. 49.

Pridejana podoba 49. predstavlja mično živalco nekoliko povečano, zraven tiskana črtica pa naznanja njeno naravno velikost.

Le pogledjmo n. pr. drevo, na katerem se je zaplodilo nekoliko uši, kar se prav lahko pozna po mladikah, ki se suše, in po listju, ki se zvija, kakor tudi po nekem lepkeru soku, od ktereга listje lepo svetlo postaja. V začetku je teh uši malo, toda kmalu se tako razplodijo, da so ž njimi pokrite vse mladike in vsak list, po mladikah in vejah se širijo ter muzgo iz listja in mladik tako izpijejo, da drevo zastaja v rasti, pa se tudi večkrat popolnoma posuši. Ako si stvar natančneje ogledamo, našli bomo poleg drugih žužkov, ki prav marljivo pobirajo uši, gotovo tudi polonice, in sicer največ rdečih, s sedmimi črnimi pikami opisanih, in če tudi velo, zvito listje preiskujemo, preprepričali se bomo kmalu, da so zginile listne uši, in namesto njih našli bomo le še njihove mešičke ali pa črvom podobne majhne živalce, ličinke, med katerimi je tudi veliko takih, ki imajo po šest nog; te poslednje so polonične ličinke, ki so drevju prav do čistega obrale listne uši.

Predno z jezo in nevoljo grde in požrešne uši z listjem vred osmukamo in poteptamo, treba je pogledati, ako morebiti ne opravljajo dela svojega uže te majhne živalce, ki bi listne uši mnogo hitreje in bolj pokončale, nego je nam to storiti mogoče.

Hraste ali lišaji okoli gobca.

Pri 3 ali 4 tedne starih teletih ali jagnjetih se razpuste okoli gobca večkrat majhni mozoljški, ki se kmalu posuše in izpremene v hrastice, ktere se olušijo in proč padejo, pa se zopet iz novega narede. To so gobčne hraste ali lišaji.

Ker te hraste včasih več telet v enem hlevu na enkrat dobi, mislijo ljudje, da jih eno živinče naleze od družega; drugi pa menijo, da se od sesedega mleka narede, če se okoli gobca prime, skisa, in potem mehko kožo vname. Najbolj verjetno pa je, da se hraste okoli gobca izpuste iz notranje bolezni, ktera na teh mestih izmečke iz života spravlja, enako hrastam, ki se pri sesajočih otrocih po obrazu izpahnejo.

Te hraste niso nevarne; ni treba družega zoper nje početi, kakor živinčetu malo čeva izprazniti z grenko soljo in magnezijo, ki se mu na vodi dajeta; kadar je začelo od živinčeta potem malo mečje blato iti, naj se vsak dan hraste okoli gobca umivajo z milno vodo.

Hromota žebet, telet in jagnjet.

Ta bolezen ne napada sicer živinčet kmalu po rojstvu, vendar se dostikrat že začne, ko še mlado sesa.

Čeravno bi utegnili misliti, da hromota je le bolezen vnanjih udov, ker se ta bolezen tudi po vnanjih znamenjih razodeva, moramo zoper to opomniti, da vnanja bolezen je le izmeček notranje.

Ker pa je tudi ta bolezen v „Živinozdravništvu“ *) razločno popisana, zavračamo vsacega, kdor zoper to bolezen pomoči potrebuje, na omenjeno knjigo.

Uši mladih živinčet.

Mlado živince večjidel postane ušivo po nesnažnosti zato, ker se ne češe in ne štriglja, kar je mladi živini ravno tako potrebno, kakor stari, ker tudi koža mladega ni mrtev meh, ampak živa prevlaka života, skozi katero meče natura vso nesnago, ki nima v truplu ostanj. Najraje se pa uši zarede pri teletih, ko so odstavljena bila in še niso privajana nove piče, ktere želodec ne more dostojno prekuhati, in se po tem takem kri spridi; ravno na ta način se zaredejo uši, ako mlada živina strada ali slabo pičo dobiva. — Vsaka sorta živine ima svoje uši.

Snažnost živine je tedaj prva potreba, in če je piča sprijena, mora se poboljšati.

Uši se pa odpravijo z umivanjem in mazanjem tistih delov, ki so ušivi; najraje se uši zarede po vratu, hrbtu, na repu, pod kolenom.

Umiva se ušivo živinče najpoprej z bolj nedolžnimi rečmi, kakor s toplo milno vodo, s toplim lugom, z vodo petršiljevega semena; če to ne pomaga, s tobakovo ali čerikovo vodo (navaden tobak razrezan, ali pa čerikove korenine se kuhajo na kropu dobre pol

*) Ta knjiga se dobi v pisarni c. kr. kmet. družbe kranjske v Ljubljani.

ure). Posebno dobro je tudi mazilo živega srebra, toda s tem se mora bolj varno ravnati, da ga živina ne polize; tudi smrdeče olje jelenovcevo je dobro.

Še enkrat pa opominamo, ne zanemarjajte česanja in štrigljanja!

Razne reči.

— Priprosta past za mravlje v hišah je krožnik, s prasičjo mastjo tanko namazan. Mast mravlje privabi, a te se ga primejo. Kader je krožnik poln, obrišeš s cunjjo mravlje ž njega, past pa na novo nastaviš.

— Pokončevanje poljskih miši. Izvenredno suho vreme pospeševalo je razplod miši. Škoda se uže zapazuje na njivah. Ako precej sedaj ne pričnemo teh neljubih gostov pregnati, zaredé se nam tako, da se jih pozneje sploh ne bo mogoče iznebiti. Samo ena mišja dvojica more v enem poletju 10.000 miši zaploditi. Torej precej na delo! Sredstev za pokončevanje je mnogo, le hitro jih je rabiti, dokler je še čas.

— Krmljenje z novim senom. Od duhá novega sena ne boli glava le ljudi, ampak tudi živali. Novo seno moti pravilno prebavljanje, žene kri v glavo, vsled česar živali zvržejo. Zato ravno v poletnem času toliko krav pregodaj rodi. Vsled použitega novega sena je uže mnogo živali poginilo. Novo seno naj vsaj dva meseca leži, da v tem času voda izhlapi in da izgubi nezdravi duh. Uležano seno je tudi tečnejše.

— Da glavната salata ne pojde v seme, izrovati jo treba s korenino ter prenesti na pesek v klet. Sicer je pa vzrasle salate štor tudi dobra zelenjad, dokler je še mlad in mehak. Taki štori se olupijo, zrežejo na kratke kose, potem na vodi z nekoliko soli kuhajo ter naposled pripravijo kakor špargeljni.

— Kako je meso starih krav zboljšati. Dobre krave držijo gospodarji pri hiši, kolikor časa je le moči. Znano je pa, da je meso od kake 12 ali več let stare krave zelo slabo, ker je trdo in pusto. To napako je mogoče popraviti. Daj kravi 24 ur, predno jo zakolješ, en liter dobrega jesiha, in dobila bode meso, ki se v 2 do 2½ urah popolnoma skuha in ki ga ni ločiti od mesa kakega triletnega goveda.

Gospodarske novice.

* Na kmetijskem tečaju za ljudske učitelje, ki bode trajal od 7. do 28. avgusta na deželni kmetijski šoli v Grmu pri Novem mestu, poučuje vsled naredbe vis. c. kr. kmetijskega ministerstva tudi tajnik c. kr. kmetijske družbe in potovalni učitelj g. Gustav Pirc.

* Na slovenskem oddelku goriške kmetijske šole vrši se v tem mesecu tuji izobraževalni tečaj kmetijstva za učitelje. V ta namen je dovolil goriški deželni odbor 12 nagrad po 35 gld. za učitelje, ki obiskujejo ta tečaj.

* C. kr. kmetijsko društvo v Gorici je imelo 17. julija v Tolminu občni zbor. Zboru je predsedoval pred-

sednik grof Coronini. Navzoči je bilo preko 50 udov in nad 200 posestnikov, ki niso udi. Občni zbor je ukrenil prositi, da se uvede na Goriškem postava, vsled katere ne bode nihče smel spuščati premladega in premajhnega bika, razun na svojo živino. Dalje se je ukrenilo delati za to, da se napravi zavarovalnica za živino cele dežele in da naj c. kr. kmetijsko društvo posreduje pri deželnem odboru, da podeli tudi ta nekoliko štipendij, da se bo moglo več učiteljev udeležiti kmetijskega izobraževalnega tečaja.

* Vrtinarska razstava bode v Gradcu v drugi polovici meseca oktobra. Razstavo priredi c. kr. vrtinarska družba štajarska, ki je pod pokroviteljstvom prestolonaslednice Štefanije. Razstavo počastila bode s svojim pohodom prestolonaslednica sama.

* Mejnarodni žitni trg bode letos na Dunaji od 29. do 30. avgusta v rotundi.

* Odbor „Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajer“ je imel na dan 14. julija t. l. posvetovanje o društvenih zadevah v čitalnici celjski. Iz zapisnika št. 21. posnemamo one sklepe, kateri bi utegnili zanimati tudi občinstvo.

Odbor sklene prositi, da se bo smelo društvo po deputaciji Nj. visokosti prestolonasledniku cesarjeviču Rudolfu, kojega preslavno ime sme imeti, v svojem času v Celju predstaviti ter mu poročilo o društvenem delovanju predložiti.

Vsak, kdor hoče drevesec z društvenih vrtov imeti, naj se v pravem času naravnost ali po svojem poverjeniku oglasi, kakovšnih in koliko jih želi, ter naj se izkaže, da je društvenino plačal. Društveniki dobivajo drevesca po primerno nižji ceni kakor neudje; poslednjim se bodo drevesa še le tedaj oddajala, če jih bode preostajalo, čez ono število, koje so si društveniki v pravem času naročili.

Društvo se bode „regionalne razstave“ v Trebovljah udeležilo in tiste dni tudi ondi svoj letošnji jesenski občni zbor sklicalo.

Društvo si bode naročilo v Ljubljani izhajajoči list „Kmetovalec“ in v njem tudi objavljalo svoja poročila, razven onih listov, koji so nam dosedaj radovoljno postregli s prostorom za naša poročila.

Oni p. n. poverjeniki „Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva za Spod. Štajer“, ki še niso svojih poročil za preteklo leto doposlali društvu, prosijo se prijazno, da to storé, če bi njih poročilo utegnulo tudi nikalno biti, ali da tega posla sploh prevzeti ne morejo, ali da žele kake spremembe itd., da odbor more društvu in njega namenu v pravem času potrebno priskrbeti ali ovire društvenemu delovanju odstraniti.

* Preiskavanje vinogradov na Metliškem je pokazalo, da se je trtna uš tudi uže v vinograde radoviške občine vgnezdila.

* Okrajno glavarstvo v Logatcu dalo je vodstvu ljudske šole v dolnjem Logatcu precejšnjo vsoto v razdelitev med učence, ki so se bili pridno učili kme-

tijstva. Za darovani denar kupil je gospod nadučitelj Ribnikar nekaj iztisov Dolenčeve knjige „Sadjarstvo“ in pa vrtnarskega orodja. Vse to se je ob koncu šolskega leta razdelilo med 16 najpridnejših učencev kmetijskega tečaja.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 65. Moji dve kravi sta molzli po vrsti vsaka po kaka dva dni rdečkasto mleko. Kaj more biti temu vzrok? (A. M. na S.)

Odgovor: Rdečkasto mleko ima barvo od krvi, in to ker so morebiti počile krvne posodice v vimenu vsled kakega udarca ali česa enakega, ali pa ker ste pokladali krmo, ki v vimenu provzročča krvotok. Take rastline so n. pr. ajda, mladi smrekovi vršički itd.

Vprašanje 66. Ali priporočate žito s koso žeti in ali je za žetev žita navadna kosa dobra? (V. P. v M.)

Odgovor: Seveda Vam priporočamo! Naj bi se le naši ljudje žetve s koso navadili, nikdar več je ne opustijo. Žetev s koso je cenejša in hitrejša. Pomislek da se žito otrese ni opravičen. Res je pa, da je treba znati s koso žito kositi. Tega se je treba naučiti, vsaj se morajo tudi z navadno koso. Žitna kosa ima posebno stajalo, in košnja ž njo je nekoliko različna od košnje z navadno koso. Žitno koso doboste v Ljubljani pri A. Druškovicu ali pa pri Fr. Trčku.

Vprašanje 67. V zadnjem listu poročali ste med vprašanji in odgovori o gnilobi krompirjevi. Tudi pri nas ima krompir to bolezen. Ali bi ne bilo mogoče uže ob saditvi kaj ukreniti proti bolezni? (V. M. v F.)

Odgovor: O tej reči Vam svetujemo to le: Sadite zgodnjo zoreč krompir kolikor mogoče pozno in vedno le zdrave gomovje. Prav toplo Vam priporočamo naročiti si semenskega krompirja vsako leto iz kraja, koder ne poznajo še te bolezni.

Vprašanje 68. Kje imajo naprodaj grozdne mline? (Š. R. v A.)

Odgovor: Grozdne mline izdeluje prav dobro in ceno mizar Trošt na Slapu pri Vipavi. S kamenitimi valjarji izdeluje jih tudi neki rokodelc v Ilirski Bistrici; natanjnejši naslov njegov morete pozvedeti pri podružničnem predstojništvu v Ilirski Bistrici. Tudi administracija „Weinlaube“ v Klosterneuburgu prodaja grozdne mline.

Vprašanje 69. Ali se izplača rediti kunce (domače zajce)? (H. O. v L.)

Odgovor: Navadne domače kunce rediti ne stoji mnogo, če jih človek drži v hlevu in jim ne daje drugega nego kar živini od jaslji odpada. Pravilno osnovana reja kunccev, zlasti boljšega plemena in v večjem številu, ne izplača se pa pri nas zato ne, ker ni mogoče kunccev po primerni ceni prodajati. Ne glede na nakup dragih plemenskih kunccev, na potrebne hleve in strežbo, stoji samo krma kuncceva, ako je pravilno krmljen, na dan najmanj po 1½ krajcarja. Iz tega

morete sklepati, kako bi se pri Vas reja kuncev izplačala. Pri nakupu plemenskih kuncev obrniti se je na poštene tvrdke, ker je malo kje toliko sleparstva, kolikor ravno pri kupčiji s kuncii.

Vprašanje 70. Bral sem Vaš članek o reji polžev, zato prašam: Kje morem kaj več zvedeti o reji polžev? Ali je pri tej reji kaj dobička pričakovati. (R. Z. v Gr.)

Odgovor: V našem listu hočemo v kratkem priobčiti obširnejši članek o reji polžev in sicer po članku iz Wr. landwirtschaftliche Zeitung. Kolikor moremo preudariti, možno je ravno učitelju pridobiti si z rejo polžev lep postranski zaslužek, ki je bolj gotov, nego dobiček od čebel. Za letos bi bil pričetek uže tako prepozen.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Naročitev gnojne soli.

C. kr. finančno ministerstvo je ukrenilo nove naredbe glede naročitev gnojne soli. Naredbe olajšujejo naročitev in so se vpeljale na željo mnogih kmetijskih družeb. Nov način naročevanja te soli veljaven je le za ude imenovanih družeb in le toliko časa, dokler se naredbe ne zlorabijo. Vsled te naredbe naroči gnojno sol na željo kakega uda predsednik dotične kmetijske družbe, podružnice, okrajne kmetijske zadruge, kmetijskega bralnega društva i. t. d. potom posebne konsignacije. Podrobnosti zelo obširne naredbe pozvedo se v pisarni podpisane družbe.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Učne knjige za kmetijske šole.

C. kr. kmetijsko ministerstvo je izdalo 11. julija t. l. naredbo št. 8972., po kateri se je ravnati pri izdavanju učnih knjig za niže in srednje kmetijske šole. Naredba ob enem tudi ureja, kako deliti subvencije, in pogoje, s katerimi knjiga dobi aprobacijo. Podrobnosti se pozvedo v pisarni podpisane družbe.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 7. avgusta 1887.

Posvetovanje je vodil društveni predsednik gospod gustav grof Thurn, navzočni so pa bili gospod podpredsednik Jos. Fr. Seunig in odborniki gg. Dekleva, baron Lazarini, Lenarčič, Povše, Witschl, dr. pl. Wurzbach in tajnik gosp. Gustav Pirc.

Na vprašanje c. kr. deželne vlade izreče se glavni odbor za nepogojno dovolitev treh semnjev občini medvoški.

Na prošnjo deželnega šolskega sveta ukrene odbor podariti nekoliko kmetijskih knjig dvanajstim šolam na Kranjskem.

Ukrene se kupiti konec meseca septembra beljansko plemsko goved ter jo na prodaj postaviti v

Kranji. Goved pojde kupovat gosp. podpredsednik Jos. F. Seunig.

Poročilo vodstva podkavske šole vzame se na znanje.

Glede porabe državne podpore za sadjarsko društvo se tajništvu naloži, poprej priskrbeti potrebnih pojasnil o stanju tega društva.

Za režijske stroške metliške razstave določi se potrebna vsota.

Glavni odbor določi premije za razstavo govedi v bohinjki Bistrici.

Neka prošnja za remuneracijo se odbije.

Naredba c. kr. finančnega ministerstva glede naročitve gnojilne soli vzame glavni odbor na znanje in ukrene objaviti to naredbo.

Naznanilo c. kr. kmetijskega ministerstva, da bode tudi v l. 1888. dalo 300 gl. subvencije družbeni drevesnici, vzame se z veseljem na znanje.

Prošnje vodstev štirih ljudskih šol za nagrade za pridno pokončevanje mrčesov se odstopi v poročanje dotičnim krajinim šolskim svetom.

Ukrepe občnega zbora, kolikor še niso zvršeni, oddadé se v poročanje in zvršitev dotičnim odsekom.

Za nove družabnike se sprejmejo gospodje:

Čampa Matija, posestnik v Zamostcu;
Stare Simon, posestnik v zgor. Mazah;
Govanec Karol, trgovec v Metliki;
Reisner Anton, trgovec v Metliki;
Trček Anton, klobučar v Metliki;
Hreherič Josip, posestnik v Metliki;
Šopšič Frančiška, posestnica v Metliki;
Pezdirec Marko, posestnik v Metliki;
Žugelj Nikolaj, posestnik na Krvačjem vrhu;
Kržišnik Josip, posestnik na Bukovem vrhu.

Kmetijsko slovstvo.

Vzorni načrti kmetijskih stavb.

Obseg: I. Vinska klet. II. Skedenj. III. Goveji hlev. IV. Konjski hlev. V. Svinjak. Po nemškem izvirniku stavbenega odbora c. kr. kmetijske družbe dolnje-avstrijske na Dunaji izdala c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

To je naslov knjigi, ki jo je ravnokar izdala in založila c. kr. kmetijska družba kranjska in sicer z nado, da se bodo slovenski gospodarji pri zidanju in popravljanju gospodarskih stavb svojih kolikor mogoče po njej ravnali. Res se ne bode mogel vsak držati natanko teh načrtov, vendar more pa vsak z njih posneti, kako mu je vsaj pravilno zidanje gospodarskih poslopij urediti. Ne bodemo sami dalje ocenjevali knjige, ker jo je naša družba sama izdala in ker je i tako uže nemški izvirnik bil povsod zelo pohvaljen, vendar javljamo, da je rekel načelnik gori imenovanega stavbinskega odseka c. kr. sekcijski svetnik v kmetijskem ministerstvu gospod baron A. Hohenbruck,

da le želi, da bi se kmalu priredila taka nemška izdaja, kakeršna je slovenska.

Musterplan für landwirtschaftliche Bauten in Tirol. II. Blatt. Bauten auf den Alpen. Vier grosse Tafeln; entworfen und autographirt vom Architecten C. A. Romstorfer nach Skizzen von demselben, Dr. Joh. Schlechter und Josef Wachter, mit Text von Ad. Trientl. Herausgegeben von der Section Innsbruck des Landesculturrathes für Tirol 1887. Comm.-Verlag: k. k. Hofbuchhandlung W. Tryck Wien und Wagnersche Univers. Buchhandlung Innsbruck (Cena 90 kr.)

Da tudi mi omenjamo te ravnokar izišle nemške knjige, vzrok je ta, ker je vsebina te knjige povsem prav zelo rabna za naše planinarje, ter jo zaradi tega prav toplo priporočamo vsem, ki imajo s planinami opraviti in ki razumejo nemški. Za vzor vzele so se samo tiste planinske stavbe, katere so se z dejansko porabo izkazale praktične.

Podobe so jasne in umevno narejene in so tako popisane, da se ve pri zidanju pravilno po njih ravnati tudi tisti, ki ni popolnoma vešč stavbarstvu. Glede berila je omenjati, da ga je spisal znani izvrstni kmetijski pisatelj in strokovnjak Ad. Trientel, čigar nekatere poslovenjene knjige kakor n. pr. „Stelja in gnoj“ so itak Slovincem znane. Pisatelj zelo dobro biča slabe planinske razvade, katerih je tudi pri nas obilo, da mu mora vsak pritrditi in se bode celo največji nazadnjak izpreobrnil, če knjigo pridno prebira. Konečno moramo le še željo izraziti, da bi skoraj dobili slovenski prevod te preizvrstne knjige, ki je našim planinarjem neogibno potrebna.

W. pl. W.

Tržna poročila.

Žito in poljski pridelki.

V Ljubljani 10. avgusta: Hektoliter: pšenice 7 gld. 15 kr., rži 4 gld. 55 kr., ječmena 3 gld. 25 kr., ovsa 2 gld. 92 kr., ajde 4 gld. 22 kr., prosa 4 gld. 22 kr., turšice 5 gld. 20 kr., leče 12 gld. — kr., graha 12 gld.

— kr., fižola 11 gld. — kr.; 100 kilogr. krompirja — gld. — kr., 100 kilogr. sena 1 gld. 60 kr., 100 kilogr. slame 2 gld. 05 kr.

V Krajuji 8. avgusta: Hektoliter: pšenice 5 gld. 35 kr., rži 4 gld. 86 kr., ovsa 2 gld. 60 kr., turšice 4 gld. 87 kr., ječmena 4 gld. 39 kr., ajde 4 gld. 55 kr.; 100 kilogr. sena 2 gld. — kr., 100 kilogr. slame 1 gld. 60 kr.

V Rudolfovem 8. avgusta: Hektoliter: pšenice 6 gld. 84 kr., rži 3 gld. 90 kr., ovsa 2 gld. 44 kr., ajde 3 gld. 90 kr., turšice 4 gld. 88 kr.; 100 kilogr. krompirja 2 gld. 40 kr.

Na Dunaji 4. avgusta: 100 kilogramov: pšenice gld. 7.75 do 8.50, rži gld. 6.30 do 6.80, ječmena gld. 5.— do 7.50, ovsa gld. 5.40 do 6.75, turšice gld. 6.00 do 6.20.

V Budapešti 4. avgusta: 100 kilogramov: pšenice gld. 6.01 do 7.30, rži gld. 5.45 do 5.65, ječmena gld. — do —, ovsa gld. 5.20 do 5.70, turšice gld. 5.55 do 5.60.

Klavna goved.

Na Dunaji 4. avgusta: Oggerski pitani volji gld. 52 do 57.—, galic. pitani volji gld. 51 do 57, nemški pitani volji gld. 52 do 61, biki in krave gld. 45 do 51 za 100 kilogr. mesarske vage t. j. z vsem lojem in s polovico glave.

V Presburgu 1. avgusta: Oggerski mladi volji gld. 51 do 58, nemški mladi volji gld. 53 do 59 za 100 kilogr.

Prašiči.

V Steinbruchu pri Budapešti 3. avgusta: Oggerski stari, težki 45—46 kr., oggerski mladi, težki 45—46 kr., srednji 46—47 kr., lahki 46—47 kr.; težki kmetijski prašiči 00—00 kr., srednji 45—46 kr., lahki 46—47 kr.; srbski težki 45—46 kr., srednji 45—46 kr., lahki 45—46 kr. (Cena velja za 1 kilogr.)

Speh.

V Ljubljani	10. avgusta:	1 kilogr.	60 kr.
V Kranju	8. "	1 "	60 "
V Rudolfovem	8. "	1 "	— "
V Celovcu	8. "	1 "	65 "
Na Dunaji	7. "	1 "	55 "

INSERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Bela poljska detelja, rudeča detelja (Incarnat), gips za deteljo, japonska ajda itd.

dobiva se najbolje v prodajalnici pri (63—3)

Petru Lassniku v Ljubljani.

(3—11)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Japonska ajda

dobi se pri Gabrijelu Jelovšku na Vrhniki mernik po 1 gold. 50 kr. Kdor jo več skupaj naroči, dobi jo mernik po 1 gold. 40 kr. (62—3)

V zalogi J. Blasnikovih naslednikov

je ravnokar izšla knjiga:

NAUK,

kako pomagati živini o porodu in kako po porodu ravnati s staro in mlado živino in ozdravljati poporodne bolezni.

Spisal

dr. Janez Bleiweis.

Cena brožirani 50 kr., v polplatno vezani knjigi 60 kr., po pošti 5 kr. več.

Vabilo na naročbo na vinarski list:

„Die Weinlaube“,

Zeitschrift für Weinbau und Kellerwirtschaft.

Jeden Sonntag 12 Seiten stark, in Grossoktavformat auf starkem Papier. Dazu gratis: Jeden 1. und 3. Sonntag „Auf dem Lande“, Zeitschrift für Land- und Hauswirthschaft, Obst- und Gartenbau, in demselben Format, 8 Seiten stark.

Herausgegeben von **A. W. Freiherrn von Babo**, Director der k. k. önolog. und pomolog. Lehranstalt in Klosterneuburg, unter Mitwirkung von **Ed. Mach**, Director der landwirthschaftl. Landeslehranstalt und Versuchsstation in S. Michele a. E.

Redigirt von Dr. **Leopold Welgert.** (22—5)

Die „Weinlaube“ erscheint in Klosterneuburg seit dem Jahre 1869. Ihre grosse Verbreitung und ihre allgemein anerkannte Bedeutung als **hervorragendstes Fachblatt** verdankt sie in erster Linie dem Bestreben, dem Leser **Alles zu bieten**, was auf dem Gebiete der Weinproduction im weitesten Sinne des Wortes von Interesse ist.

Abonementspreis: Für die „Weinlaube“, und „Auf dem Lande“ pro Vierteljahr für Oesterreich-Ungarn fl. 1.50.

Carbolineum Avenarius

iz tovarne za Carbolineum v Amstetten-u na Dolénjeavstrijskem.

AVENARIUS & SCHRANZHOFER.

Naročila je pošiljati na glavno zalogo: Avenarius & Schranzhofer in Wien, III. Hauptstrasse 84.

Carbolineum je najboljšo sredstvo proti trhlenobi in gnjilobi lesa ter zadobi les s carbolineumom namazan lepo kostanjevo barvo. Lesena (s šintelni krita) streha s carbolineumom namazana zadobi nevmejeno trpežnost, ravno tako lesene stavbe ter ograje in koli v vodi, v zemlji ali pa na zraku. Mazanje zamore vsak dninar izvršiti.

Steklenica 5 kilogramov težka stane s poštnino vred 1 glđ. 80 kr. (14—6)

Anton Reissenzahn

tovarna gospodarskih strojev in livarna železa v Bubni pri Pragi.

Ta tovarna priporoča svoje prav cene izdelke, ter jamči za njih dobro sestavo in trpežnost. V zalogi ima: mnogovrstne pluge, brane, valjarje vsake sestave, stroje za sejat vsih sistemov, senene grablje za vpregati, stroje za košnjo žita in trave, mlatilne stroje na roko, na gepelj in na par, lokomobile, stroje za čiščenje žita, stroje za drobljenje in rezanje krme, sploh vse gospodarske stroje in oprave.

Cenike s podobami pošilja se na zahtevanje zastonj in poštne prosto. (10—13)

Tovarna za kostne pridelke in lim
Luckmann-a & Bamberg-a
v Ljubljani

priporoča svoja zeló vspešno učinkujoča

umetna gnojíva, kostne
moke in superfosfate

po najnižjih cenah.

Na zahtevanje se vpošlje cenilnik in prospekt.

(40—10)

BRATA EBERL

v Ljubljani

za frančiškansko cerkvijo v hiši g. Ivan Vilharja
prodajata

oljnate barve, lake, firneže

kemične in prstene barve lastnega izdelka, čopiče ter vse v nje stroko spadajoče blago na debelo in drobno.

Posebno se priporočajo oljnate barve v kosi-tarskih (plehastih) posodah za trgovce in prodajalce, pri čemur opomnimo, da se naše barve ne smejo zamenjati z navadnimi kakor se sploh prodajajo, kajti od nas prodajane barve so kemično čiste in s pravim, z lanenega olja izdelanim firnižem ribane. (46—9)

32 ovac jezerskega plemena

zelo lepe, ki se izvrstno obnašajo, proda zarad pomanjkanja paše vse skupaj ali pa posamezne

Anton Kržišnik (69—1)

na Bukovem vrhu, pošta Gorenjavas pri Loki.

Vsem, kateri zidajo ali popravljajo kako poslopje, ali sploh potrebujejo železnino, naj bude priporočena zaloga železja in vseh v to stroko spadajoče stvari

Andr. Druškovič-a

(poprej *Jakoba Nekrepa*)

na Mestnem trgu št. 10,

kjer se dobivajo v velikem izboru in prav po nizki ceni okova za okna in vrata, štorje za štokodoranje, drat in cveki, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejeni štedilni ognjišči in njih posamezni deli.

Posebno po nizki ceni dobivajo se stroji in orodja za poljedelstvo, kakor mlatilnice, same ali z vlačilnikom (Göpel), slamoreznice, čistilnice za žito (Trieur), brane in lepo in močno narejeni plugi. (66—2)

■ Pocijnena, bodeča žica (drat) iz jekla. ■

Trpežno! Hiša za 10 kokoš. Trpežno!

Ograje za vrte, gozde, parke i. t. d., kakor vse sorte mreže za kur-nike in za hiše za fazane. Varnostne mreže proti ognji, mreže za oknja, mreže za sejati pesek in šuto, torbe čez gobec za govejo živino in za pse. Dratene vrvi vsakovrstne sestave. Železne vrata in stavbe iz železa sploh. Vse to izdeluje:

Eisendraht- und Maschinendrahtgeflechts-Fabrik und Bauschlosserei
Franz Schröckenfuchs in Waidhofen a. d. Ybbs.

Ograje iz pocijnene dratene mreže ne stanejo več kakor dobre lesene ograje, so pa **neizrečeno trpežne** in dajo ograjenemu prostoru ličen in gospodski obraz. Proračune dpošle se zastoj in poštnine prosto. (27—12)

Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Graciu.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in prtiličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatoga in prtiličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; **divjakov in podlag za prtilikovec**; **jagodnega sadja**; **lepotičnega drevja in grmovja, drevja** (16—13) **za drevovalce itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih **cepičev** vsih vrst sadja.

☞ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☞

„AZIENDA“

avstro-ogerska družba za zavarovanje življenja in rent.

avstro-ogerska družba za zavarovanje proti elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah;

Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmišljencem;

Zavarovanje za doživetje preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, ktere napravijo **požar** ali **strela**, parne ali plinove eksplozije, ali se narede z gašenjem, podiranjem in izprazenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah zaloga blaga, živini, gospodarskem orodju in zaloga;

b) proti škodam, ktere napravi **ogelj** ali **strela** ob zetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki je napravi **toča** na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim **prevažanja blaga** po vodi in po suhem;

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se še ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kakor se prične.

Zastopstva družbe.

V **Budimpešti**, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v **Graciu**, Albrechtsgasse 3; v **Inomostu**, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v **Lvovu**, Marijin trg 9, nova; v **Pragi**, Vaclava trg 54; v **Trstu**, Via St. Nicolo 4, na **Dunaji**, I., Hohenstaufengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogerske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki radi dajo pojasnila in dajo ponudbene pôle ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Slonove ulice šte. 52, pri JOSIPU PROSENC-u.

Semenarska postaja

K. Rambouseka v Zborovu, pošta Forbes na Českem

ima na prodaj za prihodnjo jesensko setev
skušena semena zimskega žita sledečih sort:

Požlahtneno menjalno pšenico.
Avstral. Alaby pšenico z resjem.
Zborowsko menjalno rž.
Labradorsko rž.
Švedsko sneženo rž.
Montansko rž.
Kolosalno rž.

(65—3)

Naročitve zvršujejo se po vrsti, kakor doidejo in
sicer v plombovanih vrečah.

Cenike dobi se na željo zastoj.

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

- Dr. J. Bleiweis: **Nauk o umni živinoreji.** Cena 80 kr.
" " " **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Cena 50 kr.
" " " **Nauk klavno živino in meso ogledovati.** Cena 20 kr.
Gustav Pire: **Mlekarstvo.** Cena 10 kr.
L. Porenta: **Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.** Cena 10 kr.
Adolf Trientl: **Stelja in gnoj.** Cena 10 kr.
W. Schleicher: **Živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne.** Cena 10 kr.
M. Rant: **Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov.** Cena 10 kr.
Dr. Simon Strupi: **Žininozdravništvo.** Cena 1 gld. 80 kr.

Naročene knjige pošilja kmetijska družba po poštnem povzetju, kedor pa denar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošto

Lekarna Trnkóczy,

zraven rotovža v Ljubljani
na velikem mestnem trgu,

priporoča tukaj popisana najboljša in sveža zdravila. Ni ga dneva, da bi ne prejeli pisemenih zahval o naših izbornih skušenih domačih zdravilih. Lekarna Trnkóczyjevih firm so: Na Dunaji dve in ena kemična tovarna v Građci (na Stajarskem) ena pa v Ljubljani. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi:

Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht),

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin in revmatizem, trganje po udih, bolečine v križu ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem. 1 steklenica 50 kr., tucet 4 gld. 50 kr. (15—7)

Če ni na steklenici zraven stoječega znamenja, ni pravi cvet in ga precej nazaj vrnite.

Kričistilne kroljice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpjenih udih, skazenem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljicah 3 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Vsa ta naštetá zdravila se samo prava dobijo v lekarni Trnkóczyja v Ljubljani
zraven rotovža in se vsak dan s pošto razpošilja.

Marijateljke kaplice za želodec,

kterim se ima na tisuče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vspéh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: manjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodcu, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucet 2 gld., 5 tucetov samo 8 gld.

Svarilo!

Opozarjamo, da se tiste istinite Marijateljke kaplice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven rotovža na velikem Mestnem trgu v Ljubljani.

Planinski zeliščni sirup kranjski

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vratoból, jetiko, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr., 1 tucet 5 fl. Samo ta sirup za 56 kr. je pravi.

Zdravila za živino.

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri boleznih krav, konj in prašičev. Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, plučnih in vratnih oleznij ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zametkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.

Najboljšo mazilo za konje, pomaga pri pretégó žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpjenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tišanji od sedla in oprave, pri susicij itd. s kratka pri vseh unanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 stekl. z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

PROGRAM

**delitve premij za govejo živino, ki bode v Metliki
v ponedeljek 29. avgusta 1887.**

Slavno c. kr. ministerstvo kmetijstva je na predlog c. kr. kmetijske družba kranjske blagovolilo dovoliti, da se v Metliki za Dolenjsko stran napravi delitev premij za govejo živino, in je v ta namen dovolilo potrební denar.

Cilj in konec tej razstavi in delitvi premij je:

- Da se živinorejci te strani dežele in pa cele Kranjske s primerjanjem goved različnih krajev spodbudijo v napredek živinoreje in o njem podučijo;
- da se razvidi vspeh, ki se je vzlasti s pripomočjo državne podpore dosihmal dosegel pri reji naše domače goveje živine;
- da se gleda na postavo zoper govejo kugo od leta 1879 več goveje živine izredi in oživi kupčija z domačo živino ne le doma na Kranjskem, temuč tudi v vnanje dežele.

1. Pravice do premij v Metliki imajo vsi živinorejci okraja črnomaljskega, novomeškega, krškega, kočevskega in litijskega.

2. Na razstavo pripeljana živina se postavi na „mestni trg.“ Do 9. ure dopoldne mora pa vsa živina na mestu razstave biti, in sicer posebej junci, in posebej telice in posebej krave na ograjah privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki živini streže.

3. Živina, katera hoče premije deležna postati, mora najmanj uže pol leta lastnina tistega gospodarja biti, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričalom svojega županstva.

4. Možje, kateri bodo sodili premiranje živine, se izbero po dotičnem predpisniku c. kr. ministerstva kmetijstva in se morajo ravnati po propisih za to določenih.

5. Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da boše spolnil vse kar imenovani ministerski predpisnik veleva ter da bode premirano goved najmanje eno leto za pleme obdržal.

6. V razstavo se pripuščajo:

- junci (biki), ki so $\frac{1}{2}$ do 3 leta stari,
- breje telice, ki so najmanj 2 leti stare,
- molzne krave, ki so imele eno, dvoje, tri, štiri ali k večem 5 telet.

Goved smé biti izvirnega Marijadvorskega, Muriškega, Belansko-Pincgavskega plemena in pa mešana domača živina z gorej imenovanimi 3 rodovi ali pa tudi z drugimi zlahtnimi rodovi ali pa tudi čisto domača živina.

7. Za izvirne rodove so odločene državne premije tako-le:

I.	premija za bike:	40 gld.
II.	„ „	30 „
III.	„ „	25 „
IV.	„ „	20 „
V.	„ „	20 „
I.	„ za telice	25 „
II.	„ „	20 „
I.	„ za krave	30 „
II.	„ „	25 „
Skupaj		235 gld.

Za lepo mešano živino in za domačo živino so odločene državne premije tako-le:

I.	premija za bike:	30 gld.
II.	„ „	25 „
III.	„ „	20 „
IV.	„ „	20 „
V.	„ „	15 „
I.	„ za telice	15 „
II.	„ „	10 „
I.	„ za krave	20 „
II.	„ „	15 „
Skupaj		170 gld.

Od centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani 10. julija 1887.

Gustav grof Thurn,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.